

M E M O

Aan : Raadscommissie
Van : De griffier
Datum : 19 februari 2021
Onderwerp : **Bespreking (ter meningsvorming) Een toegankelijk Purmerend en Beemster in de commissie van 9 maart 2021**
Bijlagen : 3

In de raadsmap liggen de volgende stukken ter inzage:

De stukken die over dit onderwerp eerder bij de gemeente Purmerend zijn behandeld in de commissie Samenleving te weten:

1. De bespreeknotitie toegankelijkheid fracties PvdA, D66, Leefbaar Purmerend, [commissie Samenleving juni 2020](#).
2. De memo Een toegankelijk Purmerend aan de raad Purmerend ten behoeve van de (openbare) [informatiebijeenkomst](#) van 7 januari 2021
3. Presentatie informatiebijeenkomst 7 januari 2021 gemeente Purmerend.

Deze stukken zijn aan de memo gehecht.

Bespreekstuk toegankelijkheid

Aanbieding aan de commissie SL 5-2-2020

De afgelopen jaren is er op het gebied van toegankelijkheidsbeleid weinig zichtbaar geweest voor de gemeenteraad.

In praktische zin wordt er wel een en ander gedaan; denk aan klikkers bij voetgangerslichten, het aanbrengen van blindegeleidestrepen, een toezegging voor een toegankelijk openbaar toilet en beleid om de entree van oudere appartementen complexen meer toegankelijk te maken. Een duidelijke visie en beleid op het gebied van toegankelijkheid is er echter niet en daarom vinden de PvdA, Leefbaar Purmerend en D66. het belangrijk dat de raad zijn verantwoordelijkheid neemt en met elkaar in gesprek gaat over toegankelijkheid. En daarbij afspraken maakt over de gewenste voortgang.

BESPREEKSTUK toegankelijkheid in Purmerend

Inleiding

De VN-conventie inzake rechten van personen met een handicap werd door de algemene vergadering van de Verenigde Naties aangenomen op 13 december 2006 en trad in werking op 3 mei 2008. Nederland ratificeerde het verdrag pas veel later. Daardoor trad het VN-verdrag handicap op 14 juli 2016 in Nederland in werking. Op 13 februari 2018 werd het Plan van aanpak implementatie VN verdrag Handicap in het Purmerendse college vastgesteld en op 14 februari 2018 ontving de raad daarover een raadsbrief. Daarna bleef het stil, al is er ambtelijk wel aan gewerkt. Naar onze mening moet dit onderwerp voortvarend ter hand worden genomen in een gemeente die inclusiviteit belangrijk vindt. De raad heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid.

- In de praktijk hebben we het regelmatig over toegankelijkheid. Dat betekent dat iedereen moet mee kunnen doen en in de gelegenheid wordt gesteld zoveel mogelijk zelfstandig te kunnen functioneren en te leven. Het betreft hier dus een heel breed gebied dat veel investeringen met zich meebrengt. Anderzijds worden kosten hoger als er langer wordt gewacht. Hoewel de kosten niet alleen voor rekening van de gemeente zijn, is het achteraf aanpassen van woningen duurder dan woningen direct levensloopbestendig bouwen!

Vragen aan de raad:

1. Is onze raad het er mee eens dat mensen met een beperking zoveel mogelijk moeten kunnen meedoen? In casu wonen, verplaatsen/reizen, gebruik maken

van de openbare ruimte, (openbare) toiletten, kantoren, winkels, werken, digitaal meekomen etc etc. Zo ja waarom wel, zo nee waarom niet?

2. Is onze raad het er mee eens dat er voor onze gemeenschap een visie en beleid ontwikkeld moet worden voor het verbeteren van de toegankelijkheid voor iedereen? Welke beleidsterreinen hebben daarbij voorrang?
3. Vind onze raad het belangrijk het college te verzoeken budget vrij te maken voor toegankelijkheid? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?
4. Wat kan er eventueel deze periode worden gedaan? Zijn er mogelijkheden hiervoor middelen binnen de bestaande begroting vrij te maken?
5. Welke afspraken kunnen er gemaakt worden over een planning en de voortgang?

Fracties PvdA. Leefbaar Purmerend, D66 Purmerend

Bijlage 2 : De memo Een toegankelijk Purmerend aan de raad Purmerend, informatiebijeenkomst 7 januari 2021 gemeente Purmerend

Aan : Gemeenteraad
Van : Team beleid Maatschappelijk Domein
Datum : 5 januari 2021
Onderwerp : **Een toegankelijk Purmerend**
: (informatiebijeenkomst 7 januari 2021)

Achtergrond

De gemeente streeft ernaar de stad toegankelijk te maken en te houden voor álle inwoners, omdat we vinden dat iedere Purmerender mee moet kunnen doen in onze samenleving. Beleid en uitvoering omtrent toegankelijkheid worden geborgd binnen processen en budgetten van ieder team dat hierbij betrokken is: de groendienst zorgt dat overhangende takken worden gekapt; de wegbeheerders vervangen kapotte stoeptegels, en verkeersmedewerkers zorgen ervoor dat de rateltikkende stoplichten goed werken.

Het VN-verdrag 'Rechten van personen met een handicap' is sinds juli 2017 in werking en stelt dat overheden verplicht zijn om te zorgen dat personen met een handicap (beperking of chronische ziekte) op volledige en gelijke voet kunnen meedoen in de samenleving. Met andere woorden: gemeenten zorgen ervoor dat hun stad toegankelijk is voor iedere inwoner. Maar niet alleen dit VN-verdrag maakt toegankelijkheid een prioriteit voor de gemeente; in het coalitieakkoord is het volgende geformuleerd:

“Purmerend is bereikbaar voor iedereen. Dat betekent dat ook mensen met een fysieke beperking in staat moeten zijn zich vrij door de stad te bewegen en ongehinderd toegang hebben tot openbare gebouwen. We gaan actief op zoek naar manieren om belemmeringen weg te nemen. Ook nodigen we mensen uit hierin mee te denken.”

Casus Centrum

De toegankelijkheid van het centrum blijkt structureel een toegankelijkheidsprobleem te vormen door het gebrek aan officiële blindegeleidelijnen. Als oplossing worden in de praktijk daarom de goten in het centrum gebruikt. Deze goten worden echter vaak versperd door (soms niet-verplaatsbare) objecten (bomen, putten, grote bloembakken), en ook lopen de goten niet aaneensluitend door. Geconcludeerd kan worden dat – zelfs als alle verplaatsbare objecten door ondernemers worden weggehaald – de goten een onveilige en inconsistente route bieden voor Purmerenders met een visuele beperking. Een oplossing zou kunnen liggen in het aanleggen van blindegeleidelijnen in het hele stadscentrum. Hiervoor is echter eerst een multidisciplinair onderzoek nodig om te verkennen wat de mogelijkheden zijn en welke kosten daaraan verbonden zijn. Het uitvoeren van dergelijk onderzoek kost naar schatting €15.000,- en kan momenteel niet in bestaande budgetten belegd worden.

Toegankelijkheid kan overigens gerelateerd zijn aan een breed scala van beleidsterreinen, zoals inrichting van en (fysieke) toegang tot openbare ruimte; (digitale) toegang tot voorzieningen en diensten; en informatievoorziening. Op 4 juni 2020 hebben alle fracties zich in de commissie samenleving positief uitgesproken over het nog actiever sturen op beleid omtrent toegankelijkheid. Als aandachtsgebieden werden voornamelijk genoemd:

1. De openbare ruimte en de interne bewustwording in het ruimtelijk domein, bij ver- en nieuwbouw en gebiedsontwikkeling;
2. Brede communicatie en bewustwording over toegankelijkheid, zowel binnen de gemeente als buiten in de samenleving.

Bovenstaande casus toont aan dat niet voor elk project capaciteit is ingebouwd in de huidige organisatie. Als er (binnen bestaande budgetten) al €15.000,- kan worden gevonden voor een raming, moeten de (veel hogere) kosten hiervoor – of dergelijk onderzoek in andere wijken – ook nog worden gedekt. Daar is in de bestaande budgetten geen ruimte voor. Daarbij komt het multidisciplinaire karakter van dergelijke projecten en het feit dat verschillende onderdelen van de openbare ruimte onder verschillende teams vallen:

- Het beheer van de bestaande openbare ruimte (Team Beheer)
- De herinrichting van bestaande ruimte (Team Programmering & Planning en Team Ontwikkeling)
- De inrichting van nieuwe openbare ruimte (Team Realisatie, Team Vastgoed)

Wat doen we al?

Stand van zaken

Veel teams hebben in hun dagelijkse werkzaamheden al te maken met en aandacht voor toegankelijkheid. Een greep uit de voorbeelden:

- In het ruimtelijk domein wordt gewerkt met protocollen uit onder andere het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR), waarin ook toegankelijkheidsstandaarden zijn opgenomen
- Projectleiders in het ruimtelijk domein proberen bijvoorbeeld vaak input te verzamelen van ervaringsdeskundigen om nieuwe gebouwen of te herinrichten gebieden toegankelijk te maken
- Bij het maatschappelijk domein is een vast ambtelijk aanspreekpunt voor toegankelijkheid, waar signalen worden gebundeld en structureel onder ieders aandacht te brengen
- Ambtenaren die zich bezighouden met de straten, stoepen, wegen en het verkeer, het gemeentelijk groen, het beheer van alle bestaande publieke ruimte en gebouwen, de evenementen in de stad, etc. zijn dagelijks bezig met toegankelijkheid van onze stad
- Klachten over toegankelijkheid die binnenkomen via bijvoorbeeld het KCC, wijkmanagers of via sociale media worden direct doorgezet naar het team dat de klacht snel kan oplossen
- De gemeente werkt samen met organisaties zoals MEE, die OV-coaches inzet voor mensen die moeten leren zelfstandig te kunnen reizen met het openbaar vervoer
- Tijdens de Week van de Toegankelijkheid zijn diverse activiteiten georganiseerd voor en door de doelgroep, in samenwerking met Stichting Odion en de Prinsenstichting
- Tijdens deze week is een groep van ervaringsdeskundigen bijeengebracht om op de gemeentelijke websites toegankelijkheidstesten te doen, wij nemen de resultaten mee bij de inrichting van de nieuwe websites (na de fusie)
- Op diverse plekken in de stad liggen blindegeleidelijnen of natuurlijke gidslijnen (zoals bosranden) voor blinde en slechtziende inwoners en bezoekers

De gemeente is zodoende continue druk in gesprek, onderling én met mensen in de stad.

Digitale toegankelijkheid

Digitale toegankelijkheid is een onderwerp wat de hele ambtelijke organisatie en griffie raakt. Sinds 23 september 2020 moeten alle overheidswebsites in Nederland voldoen aan het [Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid](#). Onze websites purmerend.nl en beemster.net voldoen nog niet aan het besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid. We gaan over een jaar fuseren met Beemster en implementeren eind 2021 een nieuwe huisstijl inclusief nieuwe website. We willen voorkomen dat we twee keer dezelfde werkzaamheden moeten uitvoeren binnen een jaar. We kiezen voor een pragmatische aanpak en koppelen de verbeteringen in het kader van digitale toegankelijkheid aan de implementatie van de nieuwe huisstijl. Dit betekent dat de nieuwe gemeente Purmerend per 1-1-2022 voldoet aan wat wettelijk is voorgeschreven. De gemeente gebruikt de komende maanden om ambtelijke organisatie en griffie bewust te maken en te informeren over digitale toegankelijkheid. Dit gaan we doen met een bewustwordingscampagne die zowel gericht is op de interne organisatie als extern op inwoners. We betrekken een testpanel van ervaringsdeskundigen.

Er is gebleken dat de warme contacten die zijn opgebouwd met ervaringsdeskundige Purmerenders van cruciaal belang zijn. Het burgerplatform Totaal Toegankelijk Purmerend (TTP) geeft geregeld input op (on)toegankelijkheid van de ruimte, gebouwen of diensten binnen de gemeente. Een voorbeeld is inrichting van de tijdelijke ingang van het stadhuis, die naar de achterkant wordt verplaatst in verband met de bouw van de parkeergarage. Zo is de gemeente goed op de hoogte van waar momenteel de grootste knelpunten liggen als het gaat om toegankelijkheid. Onze uitdaging is de vele losstaande activiteiten, zoals hierboven opgesomd, aan elkaar te verbinden en te werken richting een meer programmatische aanpak van toegankelijkheid als integraal beleidsterrein.

Vervolgstappen

Terwijl bovenstaande acties al in gang zijn gezet en stappen zijn gezet om de noodzakelijke verbindingen voor vervolgstappen te leggen, moeten de kaders van het beleid nog geschetst worden. De volgende vervolgstappen zijn ons inziens daarbij passend:|

- **Prioritering.** Hoe toegankelijk willen we als stad zijn en voor wie? Het beleid kan worden ingericht op de mate van toegankelijkheid, van ontoegankelijk tot optimaal toegankelijk. Ook kunnen maatregelen de ene doelgroep dienen maar de andere doelgroep juist hinderen; blindegeleidetegels dienen bijvoorbeeld blinden en slechtzienden maar zijn oncomfortabel voor rolstoel- en rollatergebruikers. Er heerst een zeker spanningsveld tussen het creëren van optimale toegankelijkheid en het in stand houden van de huidige kaders. We nodigen de gemeenteraad uit om met ons na te denken over welke kaders er nodig zijn voor eventueel nieuw toegankelijkheidsbeleid. Kortom, er moeten keuzes worden gemaakt over prioritering de mate waarin wij onze stad willen aanpassen ten behoeve van toegankelijkheid.
- **Budget.** Er is momenteel geen op zichzelf staand budget voor toegankelijkheid binnen de organisatie. Dat betekent enerzijds dat teams zich ervoor moeten inzetten om toegankelijkheidsvraagstukken te bekostigen uit bestaande budgetten. Anderzijds kan het verstandig zijn om een apart toegankelijkheidsbudget in de begroting op te nemen, bijvoorbeeld om daarmee de geprioriteerde maatregelen om de openbare ruimte beter toegankelijk te maken. Bij de maatregelen en voorstellen voor prioritering betrekken wij vanzelfsprekend ervaringsdeskundigen. In de casus hierboven is al een indruk gegeven van de kosten die gemoeid zouden zijn bij een raming in het centrum. Een stadsbrede raming vergt logischerwijze hogere bedragen. Verder hangt de hoogte van het budget af van hoe toegankelijk de raad vindt dat de stad zou moeten worden (zie ook voorgaand punt 'Prioritering').

Een onderzoek van de opties moet leiden tot een aantal mogelijkheden met verschillende niveaus van toegankelijkheid, waarover de raad kan een beslissing kan nemen.

- **Borging.** Uit inventarisaties en ambtelijke samenwerking is gebleken dat het onderwerp toegankelijkheid niet altijd consistent wordt meegenomen in het beleid en de uitvoering. Door toegankelijkheid integraal als toetsingsonderwerp op te nemen in alle gemeentelijke werkprocessen kan dit worden verholpen. Dit vergt inspanning van ieder domein en procedurele afstemming tussen teams. Ook is hiervoor (vergroting van) interne bewustwording noodzakelijk; evenals commitment van iedere collega, in het bijzonder van de teammanagers en het directieteam.

Een toegankelijk Purmerend

“Purmerend is bereikbaar voor iedereen. Dat betekent dat ook mensen met een fysieke beperking in staat moeten zijn zich vrij door de stad te bewegen en ongehinderd toegang hebben tot openbare gebouwen. We gaan actief op zoek naar manieren om belemmeringen weg te nemen. Ook nodigen we mensen uit hierin mee te denken.”

Coalitieakkoord Purmerend 2018-2022

Achtergrond

- Iedere Purmerender moet mee kunnen doen
- VN-verdrag 'Rechten van personen met een handicap'
- Coalitieakkoord
- Breed begrip, toegespitst op:
 - Openbare ruimte, nieuwbouw en gebiedsontwikkeling
 - Communicatie en bewustwording

Casus Centrum

- Structureel toegankelijkheidsprobleem in centrum
- Geen (goede) blindegeleideroute
- Multidisciplinair onderzoek voor verkenning mogelijkheden
- Kosten raming: €15.000,-
- Past niet binnen bestaande budgetten
- Valt onder verschillende teams; moeilijk te borgen in bestaande processen

Stand van zaken

- Protocollen, bv HIOR
- Input ervaringsdeskundigen
- Vast ambtelijk aanspreekpunt
- Gemeentelijke diensten, bv groendienst; verkeer; straten
- KCC
- Samenwerking partijen uit het veld
- Totaal Toegankelijk Purmerend (TTP); nauwe samenwerking met ervaringsdeskundige inwoners
- Blindegeleidenroutes

De gemeente is continue in gesprek, onderling én met mensen in de stad

Digitale toegankelijkheid

- Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid (23 september 2020)
- Purmerend & Beemster voldoen (nog) niet
- Combineren met fusie
- Nieuwe website & huisstijl zal per 1-1-2022 aan wet voldoen
- Interne & externe bewustwordingscampagne
- Betrekken ervaringsdeskundigen cruciaal (o.a. TTP)

Vervolgstappen: prioritering, budget en borging

- Hoe toegankelijk willen we als stad zijn en voor wie?
 - Samen kaders stellen: wat betekent toegankelijkheid voor ons?
 - Integraal budget & borging in werkprocessen
 - Betrekken van ervaringsdeskundigen
- Resultierend in diverse scenario's incl. kostenindicaties, dit geeft de nieuwe gemeenteraad mogelijkheid om keuzes te maken m.b.t. toegankelijkheid